

Početna stranica > Pokretanje sudskog postupka > Gdje i kako > Pravo koje države je mjerodavno?

Pravo koje države je mjerodavno?

Švedska

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Međunarodno privatno pravo u Švedskoj samo je djelomično kodificirano, a sastoji se od kombinacije zakonodavstva i sudske prakse. Zakonodavstvo je uglavnom namijenjeno provedbi međunarodnih konvencija kojih je Švedska stranka. Glavno je zakonodavstvo sljedeće:

Brak i djeca

Poglavlje 3. članci 4. i 6. Zakona o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva (*Lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap*, poznat i pod švedskom kraticom „IÄL”)

Članci 9., 12. i 13. Pravilnika o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka, posvojenja i skrbništva (*Förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap*, „NÄF”)

Članak 2. Zakona o međunarodnim pravnim odnosima u pogledu posvojenja (*Lagen (1971:796) om internationella rättsförhållanden rörande adoption*, „IAL”)

Članci 2., 3. i 6. Zakona o međunarodnim pitanjima očinstva (*Lagen (1985:367) om internationella faderskapsfrågor*, „IFL”)

Članci 3. – 5. Zakona o određenim međunarodnim pitanjima u pogledu imovinskih odnosa između bračnih ili izvanbračnih drugova (*Lagen (1990:272) om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden*, „LIMF”)

Članak 1. Zakona o Haškoj konvenciji iz 1996. (*Lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention*) i člancima 15. – 22. iste Haške konvencije iz 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece

Članak 15. Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja i Haški protokol iz 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja

Nasljedstvo

Članci 20. – 38. Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju

Ugovori i kupoprodaja

Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze („Uredba Rim I.”)

Članci 79. – 87. Zakona o mjenicama (*Växellagen 1932:130*)

Članci 58. – 65. Zakona o čekovima (*Checklagen 1932:131*)

Zakon o pravu mjerodavnom za prodaju robe (*Lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker*, „IKL”)

Članci 25.a, 31.a i 42.a Zakona o sudjelovanju radnika u odlučivanju (*Lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet*, „MBL”)

Zakon o pravu mjerodavnom za određene ugovore o osiguranju (*Lagen (1993:645) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker*, „IKL”)

Poglavlje 13. članak 4. i poglavlje 14. članak 2. Pomorskog zakonika (*Sjölagen 1994:1009*)

Članak 14. Zakona o potrošačkim ugovorima (*Lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden*)

Poglavlje 1. članak 4. Zakona o zaštiti potrošača u pogledu ugovora o vremenski ograničenoj uporabi nekretnine ili dugoročnom programu za odmor (*Lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt*)

Poglavlje 3. članak 14. Zakona o ugovorima na daljinu i prodaji od vrata do vrata (*Lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler*)

Članak 48. Zakona o prodaji robe široke potrošnje (*Konsumentköplagen 1990:932*)

Naknada štete

Uredba (EZ) br. 864/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze („Uredba Rim II.”)

Članci 8., 14. i 38. Zakona o štetama u cestovnom prometu (*Trafikskadelagen 1975:1410*)

Članak 1. Zakona u vezi s Konvencijom od 9. veljače 1972. između Švedske i Norveške o ispaši sjevernih sobova (*Lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning*)

Članak 1. Zakona u vezi s Konvencijom o zaštiti okoliša od 19. veljače 1974. između Danske, Finske, Norveške i Švedske (*Lagen (1974:268) med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige*)

Stečajno pravo

Članci 4., 8. – 11., 14., 15., 28. i 43. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku („Uredba o stečaju”) (Europski parlament i Vijeće donijeli su izmijenjenu uredbu koja treba stupiti na snagu u ljeto 2015.)

Članci 1., 3. i 5. – 8. Zakona o utvrđivanju pravila kojima se uređuju stečajevi koji uključuju imovinu u Danskoj, Finskoj, Islandu ili Norveškoj (*Lag (1934:67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge*)

Članci 1., 4. – 9. i 13. Zakona o učincima stečaja u Danskoj, Finskoj, Islandu ili Norveškoj (*Lag (1934:68) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge*)

Članci 1., 3. – 8. i 12. Zakona o stečaju koji uključuje imovinu u drugoj nordijskoj zemlji (*Lag (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land*)

Članci 1., 4. – 9., 13. i 14. Zakona o učincima stečaja do kojeg je došlo u drugoj nordijskoj zemlji (*Lag (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land*)

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Švedska je stranka sljedećih multilateralnih međunarodnih konvencija kojima se propisuju pravila o utvrđivanju mjerodavnog prava. Švedska ima „dualistički” pristup prema međunarodnim ugovorima, što znači da multilateralne konvencije isto tako moraju biti ugrađene u švedsko pravo: vidi prethodno.

Liga naroda

Konvencija iz 1930. o rješavanju određenih sukoba zakona u pogledu mjenica i zadužnica

Konvencija iz 1931. o rješavanju određenih sukoba zakona u pogledu čekova

Haška konferencija o međunarodnom privatnom pravu

Konvencija iz 1955. o mjerodavnom pravu za međunarodnu prodaju robe

Konvencija iz 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja

Konvencija iz 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece

Haški protokol iz 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja

Europska unija

Konvencija iz 1980. o mjerodavnom pravu za ugovorne obveze (za ugovore sklopljene nakon 17. prosinca 2009. Konvencija se zamjenjuje Uredbom Rim I.)

Nordijske konvencije

Konvencija iz 1931. između Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske o pravilima međunarodnog privatnog prava o braku, posvojenju i skrbništvu (zadnje izmijenjena konvencijom o izmjeni iz 2006.)

Konvencija iz 1933. između Danske, Danske, Finske, Islanda i Norveške o stečaju („Nordijska konvencija o stečaju“)

Konvencija iz 1934. između Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske o nasljeđivanju, oporukama i upravljanju ostavinom (zadnje izmijenjena konvencijom o izmjeni iz 2012.)

Konvencija iz 1974. između Danske, Finske, Norveške i Švedske o zaštiti okoliša

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Konvencija iz 1972. između Švedske i Norveške o ispaši sjevernih sobova (*1972 års konvention mellan Sverige och Norge om renbetning*)

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

U švedskom pravu nema pravila kojima se od suda zahtijeva da na vlastitu inicijativu primijeni strano pravo. To je pitanje riješeno uglavnom u sudskoj praksi te se čini da postoji podjela na postupke u pitanjima o kojima bi stranke mogle postići izvansudsku nagodbu (*dispositiva mål*) i postupke u pitanjima o kojima može odlučiti samo sud (*indispositiva mål*). U parničnim predmetima u kojima bi stranke imale pravo na postizanje nagodbe, strano bi se pravo navodno primjenjivalo samo ako se jedna od stranaka pozove na njega. U velikom je broju predmeta s jasnim međunarodnim elementom švedsko pravo primijenjeno jer se ni jedna stranka nije pozvala na strano pravo. S druge strane, u postupcima u kojima izvansudska nagodba nije moguća, kao što je npr. utvrđivanje očinstva, bilo je slučajeva u kojima su sudovi primijenili strano pravo na vlastitu inicijativu.

2.2 Upućivanje

Kao opće pravilo, u švedskom se međunarodnom privatnom pravu ne prihvaća načelo uzvraćanja i daljnjeg upućivanja (*renvoi*). Međutim, iznimke od tog pravila propisane su u članku 79. stavku 2. Zakona o mjenicama i članku 58. stavku 2. Zakona o čekovima u pogledu sposobnosti stranih državljana da sklapaju poslove koji uključuju mjenice ili čekove. To je zato što se te odredbe temelje na međunarodnim konvencijama. Osim toga, iznimka se navodi i u članku 9. stavku 2. Zakona o učincima stečaja do kojeg je došlo u drugoj nordijskoj zemlji. Konačno, u skladu s člankom 1. stavkom 7. Zakona o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva priznaje se uzvraćanje i daljnje upućivanje (*renvoi*) u pogledu formalne valjanosti braka.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

U švedskom međunarodnom privatnom pravu nema općeg pravila o promjeni povezujućeg čimbenika: to je pitanje posebno regulirano u predmetnom zakonodavstvu. Na primjer, u članku 4. stavku 1. Zakona o određenim međunarodnim pitanjima u pogledu imovinskih odnosa između bračnih ili izvanbračnih drugova navodi se da „ako mjerodavno pravo nije utvrđeno sporazumom, primjenjuje se pravo države u kojoj su bračni drugovi imali uobičajeno boravište (*hemvist*) u vrijeme sklapanja braka“, a u članku 4. stavku 2. istog Zakona navodi se da „ako su bračni drugovi kasnije imali uobičajeno boravište u drugoj državi te su tamo živjeli najmanje dvije godine, primjenjuje se pravo te države“.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

U švedskom međunarodnom privatnom pravu vrijedi opće načelo da se odredba stranog prava ne smije primijeniti ako bi njezina primjena bila očito nespojiva s temeljnim načelima nacionalnog pravnog sustava. Odredbe o tome mogu se naći u brojnim propisima o međunarodnom privatnom pravu, ali to ne znači da ograničenje na temelju javnog poretka zahtijeva zakonodavnu osnovu. U samo je nekoliko sudskih odluka utvrđeno da se strano pravo ne može primijeniti na temelju javnog poretka.

O tome koja su pravila švedskog prava međunarodno obvezujuća obično odlučuje sud.

2.5 Dokaz stranog prava

Ako sud zaključi da je mjerodavno strano pravo, a nije upoznat s materijalnim odredbama stranog pravnog sustava, na raspolaganju su mu dvije mogućnosti. Sud može sam istražiti to pitanje ili od stranke zatražiti da dostavi potrebne informacije. Koja će mogućnost biti odabrana ovisi o tome što je svrsishodnije. Ako sud odluči sam istražiti to pitanje, u tome mu može pomoći Ministarstvo pravosuđa. Općenito, sud će imati aktivniju ulogu u postupcima u kojima može odlučiti samo sud (vidi prethodno); u postupcima u kojima bi stranke mogle postići nagodbu, sud može istraživanje u velikoj mjeri prepustiti strankama.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Švedska je stranka Rimske konvencije iz 1980. o mjerodavnom pravu za ugovorne obveze. U nekim se područjima primjenjuju drugi pravni propisi. Za ugovore sklopljene nakon 17. prosinca 2009. Konvencija se zamjenjuje Uredbom Rim I.

Prodaja robe uređena je Zakonom o pravu mjerodavnom za prodaju robe, kojim se u domaće pravo ugrađuje Haška konvencija iz 1955. o mjerodavnom pravu za međunarodnu prodaju robe. Zakon ima prednost nad pravilima iz Uredbe Rim I. Međutim, njime nisu obuhvaćeni potrošački ugovori. Člankom 3. kupcu i prodavatelju omogućuje se da utvrde mjerodavno pravo sporazumom. U članku 4. navodi se da, ako stranke nisu odabrale mjerodavno pravo, pravo koje se primjenjuje pravo je države u kojoj prodavatelj ima uobičajeno boravište. Iznimke od tog pravila primjenjuju se ako je prodavatelj prihvatio narudžbu u državi uobičajenog boravišta kupca te za kupnje na burzi ili putem dražbe.

Druga se iznimka od pravila iz Uredbe Rim I. odnosi na neke **potrošačke ugovore**. U članku 48. Zakona o prodaji robe široke potrošnje, članku 14. Zakona o potrošačkim ugovorima, poglavlju 1. članku 4. Zakona o zaštiti potrošača u pogledu ugovora o vremenski ograničenoj uporabi nekretnine ili dugoročnom programu za odmor i poglavlju 3. članku 14. Zakona o ugovorima na daljinu i prodaji od vrata do vrata navode se posebna pravila namijenjena zaštiti potrošača od klauzula o odabiru prava. Njima je predviđeno da se pod određenim okolnostima primjenjuje pravo države EGP-a ako se njime potrošaču pruža bolja zaštita.

U člancima 79. – 87. Zakona o mjenicama i člancima 58. – 65. Zakona o čekovima navode se posebna pravila za **mjenice i čekove**. Ona se temelje na Ženevskoj konvenciji iz 1930. o rješavanju određenih sukoba zakona u pogledu mjenica i zadužnica te Ženevskoj konvenciji iz 1931. o rješavanju određenih sukoba zakona u pogledu čekova.

Neki su ugovori o **osiguranju od odgovornosti za štetu** uređeni Zakonom o pravu mjerodavnom za određene ugovore o osiguranju.

3.2 Izvanugovorne obveze

Pitanje mjerodavnog prava za izvanugovorne obveze uređeno je Uredbom Rim II.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

U švedskom je privatnom pravu tradicionalno odlučujući povezujući čimbenik za utvrđivanje osobnog statusa državljanstvo. Međutim, danas postoji toliki broj predmeta u kojima je državljanstvo moralo ustupiti mjesto uobičajenom boravištu kao glavnom povezujućem čimbeniku da je dvojbeno možemo li još uvijek govoriti o samo jednom glavnom povezujućem faktoru za osobni status. U švedskom se međunarodnom pravu za „osobni status“ smatra da u osnovi obuhvaća pitanja pravne sposobnosti te osobnog imena.

Na temelju poglavlja 1. članka 1. Zakona o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva, **sposobnost za sklapanje braka** pred švedskim se nadležnim tijelom u načelu utvrđuje u skladu sa švedskim pravom ako je jedna od stranaka švedski državljanin ili ima uobičajeno boravište u Švedskoj. Slična se pravila primjenjuju u nordijskom okviru na temelju članka 1. Pravilnika o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka, posvojenja i skrbništva.

U poglavljima 4. i 5. Zakona o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva te u člancima 14. – 21.a Pravilnika o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka, posvojenja i skrbništva navode se posebna pravila o **skrbništvu i starateljstvu**.

S obzirom na pitanje prava mjerodavnog za **sposobnost za sklapanje ugovora**, djelomičan je odgovor naveden u članku 13. Uredbe Rim I. Sposobnost za sklapanje poslova koji uključuju mjenice ili čekove uređena je posebnim pravilima navedenima u članku 79. Zakona o mjenicama i članku 58. Zakona o čekovima.

U poglavlju 11. članku 3. Zakonika o sudskom postupku (*rättegångsbalken*) navodi se posebno pravilo u pogledu **procesne sposobnosti** u kojem se navodi da strani državljanin koji u svojoj državi ne može poduzimati procesne radnje u pravnim postupcima, to može učiniti u Švedskoj ako ima sposobnost u skladu sa švedskim pravom.

U švedskom se međunarodnom pravu za **pitanja osobnog imena** smatra da pripadaju pravu osobnog statusa. Na primjer, to znači da se, ako jedan bračni drug uzme ime drugoga, to ne uvrštava među pravne učinke braka u osobnoj sferi. U skladu s odjeljkom 50. Zakona o osobnom imenu (*namnlagen*, 1982: 670), Zakon se ne primjenjuje na švedske državljanke s uobičajenim boravištem u Danskoj, Norveškoj ili Finskoj; *a contrario* može se zaključiti da se primjenjuje na švedske državljanke u drugim državama. U članku 51. navodi se da se Zakon primjenjuje na strane državljanke s uobičajenim boravištem u Švedskoj.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

Švedsko materijalno pravo ne razlikuje **zakonitu i nezakonitu djecu** te u švedskom međunarodnom privatnom pravu nema posebnih pravila o sukobu zakona za utvrđivanje treba li se dijete smatrati rođenim u braku ili izvan njega, ili može li dijete biti zakonski priznato kasnije.

U pogledu prava mjerodavnog za utvrđivanje **očinstva**, postoje razna pravila o pretpostavci očinstva i utvrđivanju očinstva sudskom odlukom. Pretpostavka očinstva uređena je člankom 2. Zakona o međunarodnim pitanjima očinstva. Njime se propisuje da se muškarca koji jest ili je bio u braku s majkom djeteta smatra ocem djeteta ako je to posljedica prava države u kojoj je dijete po rođenju steklo uobičajeno boravište ili, ako se u skladu s tim pravom nitko ne smatra ocem, ako je to posljedica prava države čije je državljanstvo dijete steklo rođenjem. Međutim, ako je uobičajeno boravište djeteta po rođenju bilo u Švedskoj, o tom će se pitanju uvijek odlučivati u skladu sa švedskim pravom. Ako je očinstvo potrebno utvrditi na sudu, sud će primijeniti pravo države u kojoj je dijete imalo uobičajeno boravište u vrijeme donošenja prvostupanjske presude.

U skladu s člankom 2. stavkom 1. Zakona o međunarodnim pravnim odnosima u pogledu posvojenja, švedski sud koji razmatra zahtjev za **posvojenje** primjenjuje švedsko pravo. Međutim, u članku 2. stavku 2. određuje se da, ako se zahtjev odnosi na dijete koje nije napunilo 18 godina, sud mora razmotriti jesu li podnositelj zahtjeva ili dijete državljanstvom, uobičajenim boravištem ili na drugi način povezani sa stranom državom, te može li to djetetu prouzročiti poteškoće ako se u toj državi posvojenje ne priznaje.

U pogledu pravnih učinaka posvojenja, ako je strana odluka o posvojenju valjana u Švedskoj, za potrebe skrbništva i uzdržavanja posvojeno dijete smatra se djetetom posvojitelja u švedskom braku. Međutim, u slučaju nasljeđivanja, pravom se zahtijeva jednako postupanje prema posvojenoj djeci i vlastitoj djeci posvojitelja samo ako je posvojenje zasnovano u Švedskoj. U slučaju posvojenja zasnovanog u inozemstvu, pravo posvojenog djeteta na nasljeđivanje razmatra se u skladu s pravom kojim je općenito uređeno pravo nasljeđivanja, odnosno pravom države čiji je državljanin.

Pitanje mjerodavnog prava za **uzdržavanje djeteta** uređeno je Haškim protokolom iz 2007. o pravu mjerodavnog za obveze uzdržavanja. Opće je pravilo da su obveze uzdržavanja uređene pravom države u kojoj dijete ima uobičajeno boravište. Ako dijete ne može ostvariti uzdržavanje od stranke koja ga je obvezna pružiti na temelju tog prava, pravo koje se primjenjuje pravo je države u kojoj se sud nalazi. Ako dijete ne može ostvariti uzdržavanje od stranke koja ga je obvezna pružiti na temelju jednog od tih prava, a obje su stranke državljanke iste države, pravo koje se primjenjuje jest pravo te države.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

U pogledu **sposobnosti za sklapanje braka**, vidi prethodnu točku 3.3. Opće je pravilo da se oblik sklapanja braka smatra valjanim ako je valjan u državi u kojoj je sklopljen (poglavlje 1. odjeljak 7. Zakona o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva).

Pravni učinci braka mogu se podijeliti u dvije glavne kategorije, odnosno na učinke u osobnoj sferi i učinke povezane s imovinom bračnih drugova (vidi točku 3.6. u nastavku). Glavni učinak braka u osobnom smislu jest da su bračni drugovi međusobno obvezni uzdržavati jedan drugoga. U švedskom se međunarodnom privatnom pravu pitanja u pogledu prava bračnih drugova na nasljeđivanje, uzimanja imena drugog bračnog druga ili njihovih obveza uzdržavanja djeteta drugog bračnog druga ne smatraju pravnim učincima braka te se mjerodavno pravo utvrđuje na temelju pravila o sukobu zakona kojima se uređuju nasljeđivanje, osobna imena itd.

Pitanje mjerodavnog prava za **uzdržavanje bračnog druga** uređeno je Haškim protokolom iz 2007. o pravu mjerodavnog za obveze uzdržavanja. Opće je pravilo da su obveze uzdržavanja uređene pravom države u kojoj stranka koja je obvezna osigurati uzdržavanje ima uobičajeno boravište. Ako jedan od bračnih drugova prigovori na primjenu tog prava, a pravo druge države u bližoj je vezi s brakom (posebice pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište), primjenjuje se pravo te druge države.

U pitanjima **razvoda**, u poglavlju 3. članku 4. stavku 1. Zakona o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka i skrbništva propisano je da švedski sudovi trebaju primjenjivati švedsko pravo. U odjeljku 4. stavku 2. navodi se iznimka ako su oba bračna druga strani državljanke te ni jedan od njih nema uobičajeno boravište u Švedskoj najmanje godinu dana.

Švedskim materijalnim pravom nisu predviđeni pravni instituti **zakonske rastave** ili **poništenja braka** te stoga nisu utvrđena ni opće primjenjiva pravila o sukobu zakona koja bi se mogla primjenjivati u takvim slučajevima. U pogledu nordijskih zemalja, u članku 9. Pravilnika o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka, posvojenja i skrbništva navodi se da u postupcima zakonske rastave sud primjenjuje vlastito pravo.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Pravo koje se primjenjuje na imovinu bračnih drugova uređeno je Zakonom o određenim međunarodnim pitanjima u pogledu imovinskih odnosa između bračnih ili izvanbračnih drugova. Člankom 3. tog Zakona bračnim je drugovima ili partnerima koji razmišljaju o stupanju u brak dopušteno sklapanje pisanog sporazuma kojim se utvrđuje da njihov bračnoimovinski režim podliježe pravu države u kojoj jedan od njih ima uobičajeno boravište ili državljanstvo u vrijeme sklapanja sporazuma.

Ako bračni drugovi nisu sklopili valjani sporazum o odabiru mjerodavnog prava, u članku 4. tog Zakona navodi se da je mjerodavno pravo države u kojoj su imali uobičajeno boravište nakon sklapanja braka. Ako su oba bračna druga kasnije imala uobičajeno boravište u drugoj državi te su ondje živjeli najmanje dvije godine, primjenjuje se pravo te države. Međutim, ako su oba bračna druga imala uobičajeno boravište u toj državi tijekom braka ili ako su oboje državljani te države, pravo te države primjenjivat će se od trenutka kada su stekli uobičajeno boravište u toj državi.

U članku 5. tog Zakona navodi se da je sporazum o odabiru prava valjan samo ako je u skladu s pravom koje se primjenjuje na imovinu bračnih drugova u trenutku transakcije. Ako je sporazum o odabiru prava sklopljen prije vjenčanja, valjan je ako je u skladu s pravom koje postaje mjerodavno kada bračni drugovi stupe u brak. Sporazum o odabiru prava valjan je u pogledu oblika ako zadovoljava formalne zahtjeve prava države u kojoj je sklopljen ili u kojoj bračni drugovi imaju uobičajeno boravište.

U Pravilniku o određenim međunarodnim pravnim odnosima u pogledu braka, posvojenja i skrbništva utvrđena su posebna pravila za nordijske zemlje.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Pitanje sukoba zakona u pogledu oporuka i nasljeđivanja uređeno je Uredbom (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju. Pravila o sukobu zakona iz Uredbe primjenjuju se bez obzira na to odnosi li se međunarodna povezanost na državu članicu ili neku drugu državu.

Posebne odredbe o valjanosti oblika oporuke navode se u poglavlju 2. članku 3. Zakona o nasljeđivanju u međunarodnim situacijama (*Lagen (2015: 417) om arv i internationella situationer*) kojim se u nacionalno pravo ugrađuje Haška konvencija iz 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja. Oblik oporuke smatra se valjanim ako je u skladu s pravom države u kojoj ju je oporučitelj sastavio ili, u protivnom, države u kojoj je oporučitelj imao svoje uobičajeno boravište ili države čiji je bio državljanin, bilo u trenutku sastavljanja oporuke, bilo u trenutku smrti. Oblik raspolaganja koje se odnosi na nepokretnu imovinu valjan je ako je njegov oblik u skladu s pravom države u kojoj se imovina nalazi. Ista se pravila primjenjuju na opoziv oporuka. Isto tako, opoziv je valjan ako je u skladu s bilo kojim pravom prema kojime je oporuka bila valjana u pogledu oblika.

3.8 Nekretnine

U imovinskom pravu postoje pisana pravila o sukobu zakona samo za određene slučajeve koji se odnose na brodove i zrakoplove, financijske instrumente i nezakonito iznesene kulturne predmete te za određene slučajeve koji su uređeni Nordijskom konvencijom o stečaju i Uredbom o stečaju.

Na primjer, učinci kupnje pokretne ili nepokretne imovine ili upisa hipoteke na njoj u imovinskom se pravu trebaju utvrditi u skladu s pravom države u kojoj se imovina nalazi u trenutku kupnje ili upisa hipoteke. U skladu s tim pravom utvrđuje se priroda svih prava vlasništva, na koji način neko pravo vlasništva počinje i završava, koji su mogući formalni zahtjevi i koja se prava dodjeljuju trećim osobama na temelju prava vlasništva.

U pogledu stranih prava osiguranja, u sudskoj je praksi utvrđeno da ako je u vrijeme nastanka prava osiguranja prodavatelj znao da će imovina biti premještena u Švedsku, a da pravo osiguranja nije valjano u Švedskoj, prodavatelj je umjesto toga trebao ishoditi instrument osiguranja koji bi ispunio zahtjeve švedskog prava. Osim toga, ako je od trenutka premještanja imovine u Švedsku prošlo određeno vrijeme, strano pravo osiguranja nema pravnog učinka. Smatra se da je strani vjerovnik imao vremena da ishodi novi instrument osiguranja ili osigura povrat duga.

3.9 Nesolventnost

U švedskom se stečajnom pravu švedsko pravo primjenjuje na same stečajne postupke i na druga pitanja stečaja, kao što su uvjeti za pokretanje postupka.

U slučajevima koji uključuju drugu nordijsku zemlju postoje posebna pravila o utvrđivanju mjerodavnog prava koja se temelje na Nordijskoj konvenciji o stečaju iz 1933. i koja su ugrađena u švedsko pravo zakonodavstvom donesenim 1981. Međutim, u pogledu Finske primjenjuje se Uredba o stečaju (vidi u nastavku), a u pogledu Islanda pravila iz ranijeg zakonodavstva iz 1934. Opće pravilo u Nordijskoj konvenciji o stečaju jest da je stečajnim postupkom u državi ugovornici obuhvaćena imovina koja pripada dužniku koja se nalazi u drugoj državi ugovornici. Pitanja kao što su pravo dužnika da kontrolira svoju imovinu i što treba biti uključeno u stečajnu masu općenito je uređeno pravom države u kojoj se provodi stečajni postupak.

Za pitanja koja uključuju druge države članice EU-a utvrđena su posebna pravila u Uredbi o stečaju.

Posljednji put ažurirano: 13/04/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.